

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA KONUSUNDA YAPILAN ULUSAL LİTERATÜRDEKİ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Neşe SALIK ATA¹
Nesrin AKSU²

ÖZET

Sürdürülebilir kalkınma kavramı çeyrek asırdan fazla bir süredir literatürde yoğun bir şekilde yer almaya başlamıştır. Sürdürülebilir kalkınma, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını göz ardı etmeden, kıt kaynakları verimli bir şekilde kullanarak bugünün ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma olarak ifade edilmektedir. Bu çalışma ile ulusal yazında yer alan sürdürülebilir kalkınma kavramı ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Ayrıca çalışma ile sürdürülebilir kalkınma konusunda çalışacak kişilere literatür çerçeve sunulması amaçlanmaktadır. Yapılan çalışmada sürdürülebilir kalkınma konusundaki çalışmaların yıllara göre dağılımı, en çok yayın yapan yazarlar, yazarların kurumları, makalelerin dergilere göre dağılımı ve atıflarının yıllara göre dağılımı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Ulusal Literatür, Bibliyometrik Analiz.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES IN THE NATIONAL LITERATURE ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Assist. Prof. Nese SALIK ATA
Nesrin AKSU

ABSTRACT

The concept of sustainable development has been heavily featured in the literature for more than a quarter of a century. Sustainable development is defined as development that meets today's needs by using scarce resources efficiently, without ignoring the needs of future generations. This study aims to conduct a bibliometric analysis of studies related to the concept of sustainable development in the national literature. In addition, the study aims to provide literature framework for those who will work on sustainable development. In the study, the distribution of studies on sustainable development by years, the most published authors, the authors' institutions, the distribution of articles by journals, and the distribution of their citations by years were determined.

Keywords: Sustainable Development, National Literature, Bibliometric Analysis.

¹, Kafkas Ün., Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO, ORCID ID: 0000-0002-8977-7881, nesesalik@hotmail.com

² Van Yüzüncü Yıl Ün., SBE İşletme ABD, ORCID ID: 0000-0002-7135-6077, nesrinaksu_90@hotmail.com
Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received: 01/09/2023–Kabul Tarihi/Accepted: 09/10/2023

GİRİŞ

Endüstri devrimiyle birlikte üretim teknolojilerindeki gelişmeler, işletmelerin doğadaki kıt kaynakları gelişigüzel tüketmesine yol açmıştır. Toplumsal değişimler ve teknolojik gelişmelerle birlikte tüketilen doğal sermayenin yerine konması veya yenilenebilir kaynakların kullanılmasını daha da önemli hale gelmiştir. Maréchal (2010) tarafından ekonomik büyümenin sınırsız olmadığı savının ortaya atılması, bireysel ve endüstriyel tüketimler ile gelecek nesillerin gereksinimlerinin bugünden tüketilmesiyle sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Fidancı, 2018).

Rio de Janeiro'daki Dünya Çevre Konferansı'nın (1992) temeli olarak 'Ortak Geleceğimiz' raporunda sürdürülebilir kalkınmaya yer verildiğinden beri, farklı düzeylerde birçok vizyon, rapor, plan ve farklı kaynaklardan; hükümetler, bilim, endüstriyel kuruluşlar, STK'ler, sürdürülebilir kalkınma sürecini destekleyen stratejiler ve önlemler hakkında farklı bakış açılarından görüşler ortaya konmaya başlamıştır (Jansen, 2003).

Bu çalışma ile ulusal yazında yer alan sürdürülebilir kalkınma ile ilgili çalışmalar bibliyometrik analiz ile incelenerek literatüre katkı sunulması amaçlanmıştır. Ayrıca yapılan çalışma ile araştırmacıların sürdürülebilir kalkınma kavramını araştırmaya teşvik edilmesi amacı da güdülmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma kavramı ve amaçları ele alınmıştır. Sonrasında araştırmaya konu olan 148 çalışmaya ait bibliyometrik analiz bulgularına yer verilmiştir.

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

Sürdürülebilir kalkınma, çeyrek asrı aşkın bir süredir uluslararası gündemde belirgin bir şekilde yer almaktadır (Willerdig vd., 2016). Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından "Ortak Geleceğimiz" belgesinde sürdürülebilir kalkınma, "*gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma*" olarak tanımlanmıştır (Fonseca vd., 2020).

Sürdürülebilir kalkınma kavramı, kıt kaynakların verimli bir şekilde kullanarak bütün dünya insanları için fırsatı ve adaleti sağlayacak olan ekonomik gelişme olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2006). Bir başka ifadeyle sürdürülebilir kalkınma; gelecek nesillerin ihtiyaçlarının doğal kaynakları tüketmeden karşılanmasını sağlayarak, doğa ile insan arasında denge kurarak bugünün ve geleceğin kalkınmasını programlamadır (Yapıcı, 2003). Sürdürülebilir kalkınma, toplumun ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları arasında karmaşık sinerjiler ve karşılıklı etki ilişkilerinde meydana gelmektedir (Cornescu ve Adam, 2014). Ancak sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için aşağıdaki unsurlar gereklidir (Yeşilay, 2008):

- Finans ve ticarete yönelik sürdürülebilir bir yaklaşımı destekleyen uluslararası bir sistem,
- Vatandaşların karar alma süreçlerine aktif katılımını sağlayan bir siyasi sistem,
- Kendini düzeltme esnekliğine sahip yönetim sistemi,

- Kalkınma için ekolojik temelin korunmasına saygı gösteren bir üretim sistemi,
- Üretim ve teknik bilgiyi sürdürülebilir bir şekilde sağlayabilen bir ekonomik sistem,
- Uyumsuz kalkınmadan kaynaklanan sorunları çözebilecek bir sosyal sistem,
- Sürekli yeni çözümler arayabilen teknolojik sistem.

1.1. Sürdürülebilir Kalkınmanın Amaçları

Sürdürülebilirlik, bireylerin doğaya karşı nasıl davranmaları gerektiği ve gelecekte nasıl sorumlu oldukları ile ilgilidir (Baumgartner ve Quaa, 2009). Kalkınma ise geleneksel toplumun batı odaklı toplum olarak dönüştürülmesi; insanların daha fazla gelir elde ederek, refah seviyelerini arttırması, üretim teknikleri, kaynakların dağılımı, insanların tutumu, toplumsal değerler, kurumsal yapı ve davranışların bir yön içerisinde gelişmesidir (Tolunay ve Akyol, 2006). Sürdürülebilir kalkınma insanlığın daha iyi bir yaşam özelemlerini doğanın dayattığı sınırlamalar dahilinde ele almayı amaçlamaktadır (Fonseca vd., 2020). Sürdürülebilir kalkınmanın temel amaçları şu şekilde sıralanmaktadır (Han ve Kaya, 2006):

- Büyümenin niteliğinin değiştirilmesi,
- Büyümenin yeniden canlandırılması,
- Sağlık, su, gıda ve enerji alanlarında toplumun temel ihtiyaçlarının sağlanması,
- Nüfus artışının sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- Teknolojinin yeniden yönlendirilmesi ve yönetimi,
- Kaynak değerinin yükseltilmesi ve rezervinin korunması,
- Karar verme süreçlerinde ekonomi ile çevrenin bütünleştirilmesi.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma ile ulusal literatürde yer alan sürdürülebilir kalkınma ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışma ile ulusal literatürde sürdürülebilir kalkınma konusundaki araştırmaları destekleyen dergileri belirleyerek yeni yapılacak araştırmalara yol göstermek ve sürdürülebilir kalkınma konusuna ilişkin genel durum ortaya koyarak yeni bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. TR Düzinde yer alan sürdürülebilir kalkınma konusunda çalışmaların doküman türleri nelerdir?

2. TR Düzinde taranan sürdürülebilir kalkınma konusunda çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?

3. Sürdürülebilir kalkınma konusunda en çok çalışma yayımlayan dergiler hangileridir?

4. Sürdürülebilir kalkınma konusunda çalışmaların atıf sayılarının yıllara göre dağılımı nasıldır?

4. Sürdürülebilir kalkınma konusunda en çok atıf alan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?

6. Sürdürülebilir kalkınma konusunda en çok çalışma yaparak katkı sağlayan yazarlar kimlerdir?

7. Sürdürülebilir kalkınma konusunda yayın çalışma yapan yazarları destekleyen kurumlar hangileridir?

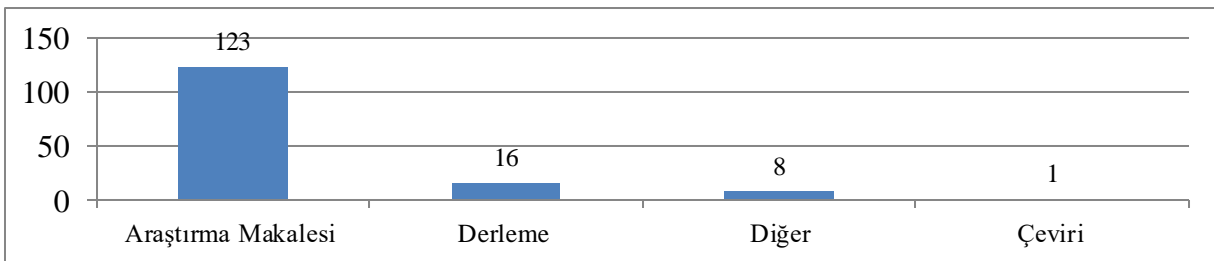
3. VERİ VE YÖNTEM

Derek J. De Solla tarafından 1965 yılında ortaya atılan bibliyometrik analiz ile ilgili (Boyack vd., 2005) ilk çalışma 1970 yılında Özinönü tarafından Türkiye’de yapılmıştır (Özinönü, 1970). Bibliyometrik analiz yöntemi daha geniş bir tarama alanı ve daha objektif bir literatür taraması oluşturmaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca yazarların alanlarını daha iyi tanımaya olanak sağlayarak daha net bir yayın politikası geliştirmelerine imkân vermektedir (Zupic ve Čater, 2015).

Bu çalışmada TR Dizinde indekslenen ve “sürdürülebilir kalkınma” kavramı başlıkta geçen yayınlar filtrelenerek yaklaşık 148 makaleye, 2 projeye ulaşılmıştır. 148 çalışma araştırmaya dâhil edilmiştir. 14-23 Temmuz 2023’te veri indirme, değerlendirme ve analiz yapılmıştır. Bibliyometrik analiz sürecinde veriler içerik analizi yöntemi ile güvenilirliğin sağlanabilmesi için iki araştırmacı tarafından yayın türleri, yıllara göre yayın sayısı, yazarlar, yazarların kurumları, makalelerin yayımlandıkları dergilere göre dağılımı ve atıflarının yıllara göre dağılımı incelenmiştir.

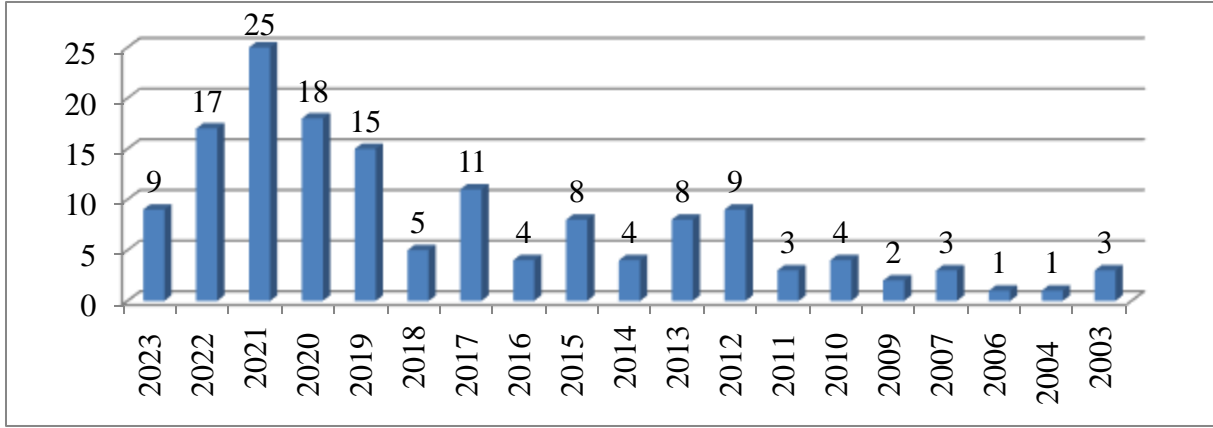
4. BULGULAR

Bu çalışma ulusal literatürdeki sürdürülebilir kalkınma kavramını ele alan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak amacıyla yürütülmüştür. Bu bağlamda, araştırmaya konu olan çalışmaların doküman türleri, yıllara göre yayın sayısı, yazarlar, yazarların kurumları, makalelerin yayımlandıkları dergilere göre dağılımı, atıflarının yıllara göre dağılımı ve en çok atıf alan çalışmanın yıllara göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

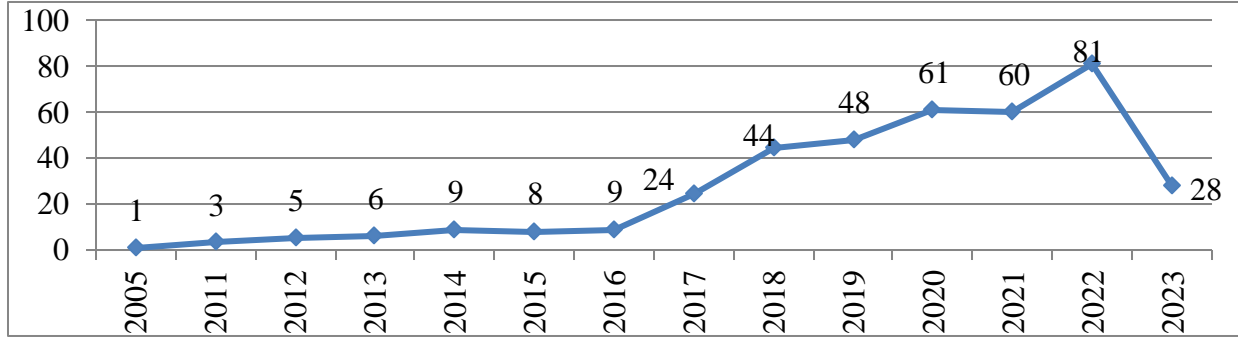
Şekil 1: Yayın Türleri

Şekil 1’de de görüldüğü üzere 148 çalışmanın 123 tanesi araştırma makalesi, 16 tanesi derleme, 1 tanesi çeviri ve 8 tane diğer türlerdendir.

Şekil 2: Yıllara Göre Yayın Sayısı

Bibliyometrik analiz kapsamına 2003-2023 yılları arasında yapılan 148 çalışma dâhil edilmiştir. Bu kapsamda yapılan çalışmalarda en az yayının 2004 ve 2006 (1 tane) yıllarında yapıldığı ve en çok yayının 2021 yılında (25 tane) olduğu görülürken 2005 ve 2008 yıllarında hiç yayın yapılmadığı görülmektedir. Çalışma sayılarının 2019 yılından itibaren belli bir seviyenin altına düşmediği ve son yıllarda sürdürülebilir kalkınma konusunun ulusal literatürde daha çok çalışıldığı görülmüştür.

Şekil 3: Yıllara Göre Atıf Sayısı

Araştırmaya konu olan 148 makale arasından 89 makale 387 atıf almıştır. Bu yayınların yıllara göre aldıkları toplam atıf sayıları yukarıdaki şekilde verilmiştir. Şekil 3’te görüldüğü üzere, ilk atfın 2005 yılında olduğu, 2006-2010 yılları arasında hiç atıf olmadığı görülmüştür ayrıca en çok atıf 2017 ve 2023 yılları arasında gerçekleşmiştir. Diğer yıllardaki atıf sayıları birbirine yakındır.

Tablo 1: En Çok Atıf Alan Yayınların Yıllara Göre Atıf Sayısı

Başlık	Toplam Atıf	Yıllık Atıf Sayısı	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kaypak (2011) Küreselleşme sürecinde sürdürülebilir bir kalkınma için sürdürülebilir bir çevre	39	3,55	0	0	3	1	4	2	2	5	5	6	6	3	2
Kaypak (2012) Ekolojik turizm ve sürdürülebilir kırsal kalkınma	28	3,50	0	0	0	2	0	1	4	3	6	5	3	4	0
Demirbaş (2015) Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Düzeyleri	16	2,00	0	0	0	0	1	1	2	0	4	2	2	2	2
Kılıç (2009) Küresel iklim değişikliği çerçevesinde sürdürülebilir kalkınma çabaları ve Türkiye	12	2,40	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	5	1
Sağdıç ve Şahin (2015) Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimine Yönelik İnançlar: Ölçek Geliştirme Çalışması	11	1,83	0	0	0	0	0	0	1	2	3	1	3	1	0
Saraç ve Alptekin (2017) Türkiye’de İllerin Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerine Göre Değerlendirilmesi	10	1,67	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	3	2	1
Ada Altun (2011) Kümeleme analizi ile Avrupa birliği ülkeleri ve Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma açısından değerlendirilmesi	10	1,11	0	1	1	1	0	1	0	1	1	2	1	1	0
Pekizoğlu (2012) Sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınma kavramı içinde tarım-turizm-kırsal alan ilişkisi ve sonuçları	9	1,50	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	3	0
Çakılcıoğlu (2013) Turizm Odaklı Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bir Yöntem Önerisi	8	2,00	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3	1	0	0
Özünel Ölçer (2013) “Yeni Miras”lar ve uluslararası sözleşmelerde sürdürülebilir kalkınma stratejileri	7	1,75	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	0	2

En çok atıf alan makalelere bakıldığında Kaypak’ın (2011) yapmış olduğu çalışma toplam 38 atıf alarak ilk sırada yer almaktadır. Son sırada yer alan Özünel Ölçer (2013) çalışmasının aldığı atıf sayısı ise 7’dir. Çalışmaların yıllar bazında atıf sayısına bakıldığında atıfların daha çok son yıllarda alındığı görülmektedir.

Tablo 2: En Çok Yayın Yapan Yazarlar

Yazar Adı	Sayı
Taner Güney	3
Ahmet Mutlu	2
Emine Özmete	2
Gamze Alkan	2
Selim Kılıç	2
A. Zafer Yalçın	1
Adil Baykasoğlu	1
Ali Sağdıç	1
Aslı Öztopcu	1
Ayşe Aytar	1

Yapılan inceleme sonucunda 148 çalışmada 256 yazarın yer aldığı görülmüştür. Taner Güney üç makale, Ahmet Mutlu, Emine Özmete, Gamze Alkan ve Selim Kılıç'ın ikişer makale ve geriye kalan 251 yazar birer makale ile sürdürülebilir kalkınma konusunda literatüre katkı sağlamıştır. Ayrıca yazar sayısının yayın sayısında fazla olması makalelerde birden fazla yazarın yer aldığını göstermektedir.

Tablo 3: Yazarın Kurumları

Yazar Kurumu	Sayı
Tanımlanmamış Kurum	9
Hacettepe Üniversitesi	7
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı	7
Gazi Üniversitesi	6
Marmara Üniversitesi	6
Akdeniz Üniversitesi	5
Ankara Üniversitesi	5
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	5
Gaziantep Üniversitesi	5
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	5

Yapılan inceleme sonucu 256 yazarın kurumlarının sayısı 84 oluğu belirlenmiştir. Yazarlarının kurumları incelendiğinde 9 yazarın kurumunun tanımlanmadığını ve çoğunluğunun kurumunun üniversite olduğu görülmektedir. Tablo incelendiğinde en fazla yazarın yer aldığı kurum veren Hacettepe Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığına olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Makalelerin Yayınlandıkları Dergilere Göre Dağılımı

Dergi Adı	Sayı
Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	5
Verimlilik Dergisi	4
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	4
Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi	3
Avrasya Etüdüleri	3
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	3
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi	3
Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi	3
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3
Abant Sosyal Bilimler Dergisi	2

2003-2023 yılları arasında sürdürülebilir kalkınma konusunda 107 farklı dergide yayın yapıldığı tespit edilmiştir. Bu dergiler incelendiğinde beş makale yayını ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla, dörder makale ile Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi ve Verimlilik Dergisi; üçer makale ile Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, Avrasya Etüdüleri, OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Dergisi'nin takip ettiği görülmektedir. Ayrıca diğer dergiler de genellikle iki ya da bir yayın yapıldığı görülmüştür.

SONUÇ

Sürdürülebilir kalkınma konusunda ulusal düzeyde yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi, ilgili konudaki çalışmalara ait sistematik ve bütüncül bir bakış açısı oluşturma adına oldukça önemlidir. Bu çalışmada TR Dizinde ulusal yazında yer alan çalışmaları incelenerek “sürdürülebilir kalkınma” kavramının başlıkta geçtiği toplam 148 çalışma bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre 148 çalışmanın 123 tanesi araştırma makalesi olduğu tespit edilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma ile ilgili yapılan çalışmalar özellikle 2015 yılına kadar bir istikrar olmasa da 2015 yılı itibari ile daha istikrarlı bir çizgiye geldiği görülmektedir. Özellikle son 5 yılda sürdürülebilir kalkınma çalışmalarının daha önceki 15 yılda yer alan çalışmaların %56,76'sını kapsadığı görülmektedir. Bu durum sürdürülebilir kalkınma araştırmalarının ivme kazandığını ortaya koymaktadır.

Çalışmalar atıf açısından incelendiğinde 2017 sonrası yapılan çalışmalara paralel olarak atıf sayısında da hatırı sayılır bir artış olduğu görülmektedir. En çok atıf alan çalışmaya bakıldığında ise Kaypak'ın 2011 yılında yapmış olduğu çalışma 39 atıf ile birinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak en çok çalışma yapan Taner Güney en çok atıf alan ilk on çalışmada yer almadığı da görülmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda 256 yazarın büyük çoğunluğunun kurumu üniversite olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sürdürülebilir kalkınma ile ilgili yayın yapan 107 farklı dergi içerisinde 5 makale yayını ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Bu araştırmada ulusal literatürde yer alan sürdürülebilir kalkınma üzerine yapılmış çalışmalar derlenmiştir. Ancak her çalışmada olduğu gibi bu çalışmanın da bazı kısıtları mevcuttur. Bu kısıtların en başında araştırma kapsamı ve araştırma için seçilmiş olan örneklem bakımında ulusal literatüre odaklanmasıdır.

KAYNAKÇA

- Ada, A. A. (2011). Kümeleme analizi ile AB ülkeleri ve Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma açısından değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (29): 319-332.
- Baumgartner, S. ve Quaas, M. (2009). What is sustainability economics? Econstor-the open access publication server of the ZBW. University of Lüneburg Working Paper Series in Economics., 138, 1-11.
- Boyack, K. W., Klavans, R., ve Börner, K. (2005). Mapping the backbone of science. Scientometrics, 64, 351-374.
- Cornescu, V. ve Adam, R. (2014). Considerations regarding the role of indicators used in the analysis and assessment of sustainable development in the E.U. Procedia Economics and Finance, (8), 10-16.
- Çakılcıoğlu, M. (2013). Turizm odaklı sürdürülebilir kalkınma için bir yöntem önerisi: turizm odaklı sürdürülebilir kalkınma için bir yöntem önerisi. Tasarım+ Kuram, 9 (16), 27-42.
- Çelik, Y. (2006). Sürdürülebilir kalkınma kavramı ve sağlık, Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 9(1), 19-37.
- Demirbaş, Ç. (2015). Öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri. Marmara Coğrafya Dergisi, (31), 300-316.
- Fidancı, N. (2018). Sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde karbon maliyetlerinin işletme kararlarına etkisi [Dokuz Eylül Üniversitesi, Doktora Tezi], YÖK Tez.
- Fonseca, L. M., Domingues, J. P. ve Dima, A. M. (2020). Mapping the sustainable development goals relationships. Sustainability, 12(8), 33-59.
- Han, E. ve Kaya, A. A. (2006). Kalkınma Ekonomisi, Ankara: Nobel Yayınları.
- Jansen, L. (2003). The challenge of sustainable development. Journal of cleaner production, 11(3), 231-245.
- Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme sürecinde sürdürülebilir bir kalkınma için sürdürülebilir bir çevre. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2011(1), 19-33.

- Kaypak, Ş. (2012). Ekolojik turizm ve sürdürülebilir kırsal kalkınma. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2012(1), 11-29.
- Kılıç, C. (2009). Küresel iklim değişikliği çerçevesinde sürdürülebilir kalkınma çabaları ve Türkiye. Cumhuriyet Üniversitesi Journal of Economics & Administrative Sciences (JEAS), 10(2): 19-41.
- Maréchal, A. (2010). Économie écologique: principes de base, Économie verte, Etopia.
- Ölçer Özünel, E. (2013). Yeni miraslar ve uluslararası sözleşmelerde sürdürülebilir kalkınma stratejileri. Milli Folklor, 25(100), 14-30.
- Özinönu, A.K. (1970). Growth in Turkish positive basic sciences: 1933-1966. Ankara: Middle East Technical University.
- Pezikoğlu, F. (2012). Sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınma kavramı içinde tarım-turizm-kırsal alan ilişkisi ve sonuçları. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, (1), 83-92.
- Sağdıç, A. ve Şahin, E. (2015). Sürdürülebilir kalkınma eğitimine yönelik inançlar: ölçek geliştirme çalışması. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(3), 161-180.
- Saraç, B. ve Alptekin, N. (2017). Türkiye’de illerin sürdürülebilir kalkınma göstergelerine göre değerlendirilmesi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13(1), 19-49.
- Tolunay, A. ve Akyol, A. (2006). Kalkınma ve kırsal kalkınma: temel kavramlar ve tanımlar. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2, 116-127.
- Willerding, I. A. V., Silveira, A. C. M., Berchin, I. I., Lapolli, E. M. ve Andrade, J. B. S. O. (2016). Strategic management for sustainable development and the organizational aesthetic perspective. Revista Eletrônica de Estratégia & Negócios, 9(2), 134-165.
- Yapıcı, M. (2003) Sürdürülebilir kalkınma ve eğitim, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 223-229.
- Yeşilay, R. B. (2008). Sürdürülebilir kalkınmanın Türkiye ekonomisine uygulama olanakları (Doctoral dissertation, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü).
- Zupic, I. ve Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. Organizational Research Methods, 18(3), 429-472.